

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui Viktorui Muntianui
Lietuvos Respublikos Seimo nariams
Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui Gediminui Kirkilui
Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams

Viešas kreipimasis dėl Valstybinės tabako ir alkoholio kontrolės tarnybos žlugdymo

2007 - 02 - 21

Norime išreikšti susirūpinimą dėl šiuo metu vykdomos valstybės tabako ir alkoholio kontrolės politiką žlugdančios veiklos. Tokias prielaidas galima daryti todėl, kad jau antrą kartą rengiami planai naikinti Valstybinės tabako ir alkoholio kontrolės tarnybą (VTAKT). Prieš metus tokią idėją inicijavo ir bandė realizuoti viena didžiųjų tabako gamybos bendrovių Japan Tobacco International, o šią idėją „stūmęs“ lobistas Andrius Romanovskis Lietuvos verslo interesus dabar jau atstovauja Briuselyje. Netenka stebėtis, kad Europoje, svarstant alkoholio kontrolės klausimus, Lietuva, patirianti daugiausia alkoholio sukeltųjų problemų, stabdo pažangias Europos alkoholio kontrolės iniciatyvas.

Prieš metus, siekiant panaikinti VTAKT'ą, ši tarnyba buvo kaltinama, kad per daug stropiai dirba ir per daug baudžia verslininkus, pažeidžiančius tabako ir alkoholio kontrolės įstatymus. Kitaip tariant, tarnybą buvo rengiamasi naikinti dėl sąžiningai atliekamo darbo, kuris neįtiko verslininkams. Šį kartą tarnybos naikinimo planas brandinamas Vyriausybėje slapta, slepiant nuo visuomenės.

Mūsų turimomis žiniomis, šiuos sprendimus per Premjero patarėjus bei Ūkio ministeriją stengiasi realizuoti alkoholio gamybos bendrovės.

Ir tabako, ir alkoholio gamybos bendrovės turi realų pagrindą siekti, kad VTAKT būtų sunaikinta. VTAKT - viena iš nedaugelio valstybės tarnybų, sąžiningai vykdančių savo funkcijas. Veikiausiai tai, kad verslininkams nepavyksta papirkti šios tarnybos darbuotojų, kurie baudžia tabako ir alkoholio kontrolės įstatymų pažeidėjus, juos verčia ieškoti būdų, kaip likviduoti tokią „kenksmingą“ instituciją.

Nepaisant to, kad VTAKT dirba nedaug darbuotojų, tarnyba vykde ir vykdo jai priskirtas funkcijas. Matant, kad Lietuvoje alkoholio vartojimas ir jo sukeltos pasekmės jau pradėjo kelti grėsmę žmogaus teisėms ir nacionaliniam saugumui, VTAKT turėtų būti ne naikinama, o stiprinama.

Rimtą Vyriausybės nusiteikimą likviduoti VTAKT rodo ne vien tai, kad ši veikla slepiama nuo visuomenės, bet ir tai, kad Vyriausybė pavedė Ūkio ministerijai įvertinti VTAKT veiklos efektyvumą ir rengti pasiūlymus dėl šios institucijos atliekamų funkcijų bei tolesnės veiklos. Labai keista, kad tarnybos veiklai vertinti skiriama ministerija, kuri suinteresuota šios tarnybos sunaikinimu.

Stebint destruktivią alkoholio kontrolės politiką vykdančią Ūkio ministeriją ir tai, kad ją kaip įrankį naudoja tabako ir alkoholio pramonė, kyla mintis - gal reikėtų naikinti Ūkio ministeriją, o jos funkcijas persikirstyti kitoms institucijoms. Suprasdami, kad toks pasiūlymas nerealus, prašome vadovautis valstybės alkoholio kontrolės principais, Nacionalinės sveikatos tarybos, Seimo kontrolieriaus tarnybos bei kitų institucijų rekomendacijomis ir nenaikinti VTAKT, kuri vien per praėjusius 2006 m. išaiškino pažeidimų ir paskyrė baudų 600 tūkst. litų sumai.

VTAKT yra viena esminių institucijų, vykdančių valstybės tabako ir alkoholio kontrolės programas bei tarnaujančių pirmiausiai visuomenės sveikatos interesams. Todėl jos naudingumo negalima vertinti vien tik gautais iš baudų pinigais. Tarnybos naikinimas reikštų, kad Vyriausybė ir toliau ignoruoja savo pačios patvirtintas programas ir įsipareigojimus, o alkoholio kontrolės silpninimas, bandant taupyti panaikinus naudingai dirbančią instituciją, kai Lietuva pirmąją Europoje pagal alkoholio suvartojimą bei pagal žmonių sveikatai ir šalies ūkiui jo daromą žalą, atrodo absurdiškas ir gali būti paaiškinamas tikrai korupcija.

Atkreipiame dėmesį, kad mėginimai panaikinti VTAKT arba sumažinti šios tarnybos galimybes yra nesuderinami su Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo dvasia - kontroliuoti alkoholį kaip sveikatai kenksmingą prekę. Šio įstatymo 4 straipsniu nustatyta, kad alkoholio produktai yra priskiriami specialioms gaminiams ir kad jiems turi būti taikomas ypatingas valstybinio reglamentavimo režimas. Valstybės pastangomis panaikinus tokios kontrolės galimybes neišvengiamai nukentės žmonių sveikata. Vadinasi, tokie veiksmai prieštarauja taip pat ir Lietuvos Respublikos Konstitucijai, kurios 53 straipsnyje teigiama: „Valstybė rūpinasi žmonių sveikata...“

Todėl prašome Vyriausybės nenuolaidžiauti antivalstybinę veiklą vykdančioms verslo grupėms ir nedelsiant atsisakyti iniciatyvos naikinti Valstybinę tabako ir alkoholio kontrolės tarnybą.

Nacionalinės tabako ir alkoholio kontrolės koalicijos prezidentas, dr.	A. Veryga
Vysk. M.Valančiaus blaivybės sąjūdžio pirmininkas	J.Kančys
Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos atsakingasis sekretorius	N. Šlepetys
Lietuvos vaikų dienos centrų asociacijos tarybos pirmininkė	O. Kazlienė
Lietuvių katalikų mokslų akademijos medicinos skyriaus pirmininkas, Pasaulinės katalikų gydytojų federacijos Europos asociacijų valdybos narys, prof. habil. dr.	L. L Mačiūnas
Lietuvos blaivybės fondo tarybos narys, prof. habil dr.	P.Baltrušaitis
Lietuvos krikščioniškojo jaunimo blaivybės sąjungos „Žingsnis“ vicepirmininkas	A.Stasiukynas
Visuomeninės organizacijos „Tėvai prieš narkotikus“ pirmininkas	J.G.Jakubčionis
Tarptautinės socialinių ir epidemiologinių alkoholio tyrimų draugijos „Ketil Bruun“ narė, dr.	A.G.Davidavičienė

A. Veryga
Eivenių 4 (426), LT-50009 Kaunas
Tel. 8614 05 997, fax. 8 37 327 349
El.p. arelijus.veryga@gmail.com